

Ἐλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΑΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 112 1 Ἰουλίου 2003

Ἡ ἔγκληση

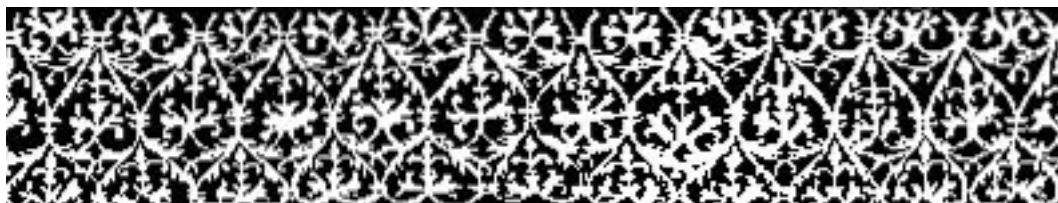
Κυχνά-πυκνά βρίσκομαι καθισμένος στό ἐδώλιο. Οἱ σύγχρονοί μου μέ ἐγκαλοῦν. Ὅχι γιά τίς σωστές ἢ τίς λαθεμένες προτιμήσεις μου κατά τήν ἀντιμετώπιση τῆς καθημερινότητας. Ἀλλά γιά τήν πίστη μου. Γιά τό πιό ἱερό θησαύρισμα, πού κρατάω, μέ δέος καί μέ τή σφραγίδα τῆς ὑπαρξιακῆς κατάφασης, μέσα μου. Μέ θεωροῦν καθυστερημένο. Μέ χαρακτηρίζουν ὄνειροπόλο. Καί διατυπώνουν σκληρή τήν ἀπαίτηση νά ἀπολογηθῶ. Γιά τήν ἀναζήτηση, πού φέρνει τήν ὑπαρξή μου στά κράσπεδα τῆς θείας τελειότητας καί τῆς αὐθεντικῆς Ἀγάπης. Γιά τήν ἀνάπαυσή μου στήν ἀγκαλιά τοῦ ὑπερούσιου Θεοῦ. Γιά τήν ἐμπειρία τῆς μυστικῆς κοινωνίας καί τοῦ μυστικοῦ διαλόγου μαζί Του. Γιά τό γεγονός, ὅτι «πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα...».

Οἱ γύρω μου, οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μου, γαλουχημένοι στό τεχνικοοικονομικό μονοπώλιο, δέ συγκαταβαίνουν στόν προσανατολισμό καί στό ὁδοιπορικό τῆς πίστεως. Τή θεωροῦν ὑπόλειμμα ἑνός πρωτογονισμοῦ. Κλίμα ἀφέλειας, ἀδυναμίας καί ἀγνώσις τῶν ἀνανάπτυκτων ἀνθρώπων μαζῶν. Περιπλάνηση ψυχῆς, ἀσύμβατη μέ τούς κανόνες τοῦ θετικισμοῦ, πού ὀριοθετοῦν

τούς σύγχρονους προβληματισμούς και επικυρώνουν την ταυτότητα του πολιτισμού της νεωτερικότητας. Τά επιχειρήματα, πού επιστρατεύουν και προβάλλουν, δέν εἶναι λίγα. Τά ἀντλοῦν ἀπό τήν ἐκλαϊκευμένη ἐπιστήμη, ἀπό τίς δομές και τίς ἐπιδιώξεις τῶν σύγχρονων κοινωνιῶν, ἀπό τήν καθημερινή πρακτική, πού αὐτοπροσδιορίζεται και ἐξαντλεῖται στήν κατάκτηση και στή βίωση τῆς εὐμάρειας.

Τό σύμπαν, σήμερα, δείχνει νά διαστέλλεται ἀπεριόριστα, καθώς οἱ ἔρευνές μας προχωροῦν σέ βάθος ἔκτασης και σέ σύνθεση ἐφαρμογῶν. Ἀλλά, στή σκέψη πολλῶν συναθρώπων μου, μένει κλειστό. Στό ὁριοθέσιο τῆς ὕλης και τῶν νόμων, πού προσδιορίζουν τή λειτουργικότητά της. Τοῦ «κόσμου», πού συγκροτεῖ τήν «ὑπέρ-καλη» Δημιουργία. Οἱ ἐρευνητές και οἱ ἐπικαρπωτές τή θαυμάζουν, τήν ἀξιοποιοῦν, τήν ἐκμεταλλεύονται. Καί σ' αὐτή τήν ἐκμετάλλευση ἐξαντλοῦν τήν ἐρευνητική ἐνασχόλησή τους και τή μέριμνά τους.

Οἱ εἰδικευμένοι και οἱ ἀνειδίκευτοι, οἱ μύστες τῶν ἐπιστημῶν και οἱ ἀπλοϊκοί ἐπεξεργαστές τῶν δυσεξαρίθμητων προϊόντων δέν ἀποτολμοῦν τό δρασκέλισμα τοῦ φράγματος, πού χωρίζει τόν κόσμο τῆς ὕλης ἀπό τόν κόσμο τοῦ πνεύματος. Τό αἰσθητό ἀπό τό ὑπεραἰσθητό. Τήν κτίση ἀπό τόν Κτίστη. Μένουν ἐγκλωβισμένοι στό «ἐδῶ» και στό «τώρα». Στήν κυριαρχία πάνω στά ἀγαθά τῆς γῆς και πάνω στίς φυσικές δυνάμεις. Στήν ἀπόκτησή τους. Καί στήν ἀπόλαυσή τους. Μέ τό μόχθο τους, μέ τίς ἔρευνές τους και μέ τίς ἐπιτυχεῖς ἀνακαλύψεις τους, πασχίζουν νά σπρώξουν πρὸς τά ἔξω τά ὅρια τοῦ γηπέδου και νά ἐπεκτείνουν τήν κυριαρχία τους στήν ἀτέρμονη και μυστηριώδη Δημιουργία. Ἀλλά, κάπου ἐκεῖ, στά ὅρια τοῦ ὕλικου και τοῦ ἁυλου, φρενάρουν ἀπότομα. Καί σταματοῦν τήν ἀναζήτηση. Φοβοῦνται τήν ἐπιβίβαση στό ἄρμα τῆς πίστες. Τήν ἀποδοχή και τήν προσέγγιση τῆς πραγματικότητας, πού δέν τήν ψηλαφοῦμε μέ τή μεθοδολογία τῆς ἐπιστήμης μας και δέν τήν κατακτᾶμε μέ τό σπαθί τοῦ ὀρθοῦ λόγου μας. Καί ἀπορρίπτουν a priori τή λειτουργία τῆς ἔκτης αἴσθησης. Τῆς ἔμφυτης ἱκανότητας, πού ἀνυψώνεται στούς μυστικούς ὀρίζοντες και ἐγγίζει τό θρόνο τοῦ «ἀνέκφραστου και «ἀπερινόητου», τοῦ «ἀόρατου» και «ἀκατάληπτου» Θεοῦ.

Ὁ ὁρός τῆς κολακείας

Μία περιήγηση στά περίεργα καί στά ἀνώμαλα τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Μεγάρου ἔχει μήκος καί συνοδεύεται ἀπό ἀπορίες καί αἰφνιδιασμούς. Δέν ὀλοκληρώνεις τὴν καταγραφή καί τὴν περιγραφή τῶν ἀδικαιώτων ἢ τῶν εὐτράπελων μέ μιά γρήγορη ματιά καί μέ ἓνα στεγνὸ ρεπορτάζ. Καί δέν προσδιορίζεις τὴν ἔκταση καί τὴ σοβαρότητα τῆς ἀποδιοργάνωσης τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κέντρου μέ τό ἐπιλεκτικό, ἐπιπόλαιο ἄγγιγμα κάποιων συμπτωμάτων ἀρρωστημένης νοοτροπίας καί διαπλεκόμενης τακτικῆς. Ὅταν, στό συγκεκριμένο ἐκκλησιαστικό χώρο, βρίσκεται ἐγκατεστημένη καί κατεστημένη συμπαγὴς ὁμάδα, εἰδικῆς προέλευσης, δηλωμένης ποιότητος καί μονόχωντης συμπεριφορᾶς, ὅταν οἱ προβληματισμοὶ τῆς καθημερινότητος στροβιλίζονται σέ γήπεδα ἀλλότρια τῆς χαρισματικῆς Παράδοσης, ὅταν ἡ δόλια σκηνοθεσία τῆς προβολῆς καί τῆς προπαγάνδας ἐπικαλύπτει τὴ θυσιαστικὴ ποιμαντικὴ φροντίδα τοῦ Ὁρθόδοξου ποιμνίου, τὰ ποικίλα συμπτώματα τῆς ἀλλοτρίωσης εἶναι πολλὰ καί σέ ἀέναη ἐξέλιξη. Καί τό καμπανάκι τοῦ κινδύνου σημαίνει ἀκατάπαυστα συναγερμό, ἐπα-

γρύπνηση καί ἀγωνιστικὴ παρέμβαση.

Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά, πού φέρνω σέ δημόσιο διάλογο τό πρόβλημα. Ἔχω κατὰ καιροὺς ἀποτολμήσει νὰ προωθήσω τὴν ἔρευνά μου σ' αὐτό τὸν κλειστό χώρο, πού, παρὰ τὴν ἐναγώνια προσπάθεια τῶν ἐνοίκων του, δέν καταφέρνει νὰ κρατήσῃ ἀδιάτρητα καί ἀπαρabiάστα τὰ στεγανά του. Ἀλλά, διατηρῶ τὴν ἐπιφύλαξη, πῶς, μέ ὅλες μου τίς ἔρευνες καί μέ ὅλες μου τίς ἐπισημάνσεις, δέν ὀλοκλήρωσα τὴ σκιαγραφία τοῦ νοσηροῦ περιβάλλοντος καί δέν κατέθεσα, ἀκέραιη, τὴν ὁδύνη τῆς ψυχῆς μου.

Ἐμπειρία μου καί πεποίθησή μου εἶναι, πῶς τό ἀρχιεπισκοπικὸ περιβάλλον μᾶς ἀναγκάζει νὰ χτυπᾶμε συχνά, μέ τὴ δημοσιογραφικὴ πένα στά δάχτυλα, τὴν πόρτα του καί νὰ καταγράφουμε τὴν πυρετικὴ ἐξέλιξη τοῦ θεσμοῦ καί τίς δόλιες κινήσεις τῶν ἐκπροσώπων του. Τούς στόχους, πού δέ σηματοδοτοῦν Πεντηκοστή, ἀλλὰ ἀντιγραφή τῶν ὀραμάτων τῆς ἐκκοσμικευμένης ὑποκουλτούρας μας. Τὴ μεθοδολογία, πού, ὡς ἔτοιμο πιάτο, σερβίρεται ἀπὸ τὴν κουζίνα τῆς διαπλοκῆς καί προωθεῖται «διὰ χειρός» τῶν σερβιτόρων τοῦ δημοσιοσχετισμοῦ. Τὴν

ἐντεχνη ἐνημέρωση, πού ἐπικαλύπτει καί καμουφλάρει τή σκοπιμότητα καί μετασκευάζει τήν πληροφόρηση σέ δι-
αδικασία πλύσης ἐγκεφάλων. Τήν προ-
βολή πλασματικού ἔργου, πού ὠραιο-
ποιεῖ τήν ἀπάτη.

Ὑποταγμένος σ' αὐτή τήν ἀναγκαι-
ότητα, μέ βαρειά τήν καρδιά καί μέ τή
γεύση τῆς ἀηδίας στά χεῖλη, ἐπιστρέ-
φω στόν ἐκχυδαῖσμένο (ἀτυχέστατα)
ἱερό χώρο. Καί ὑπομνηματίζω, ἐπιλε-
κτικά, κάποια πρωτοβουλία παράγον-
τα τοῦ Χριστοδουλικοῦ περίγυρου,
πού, δίχως νά τό θέλει ἤ, ἀκόμα, καί
νά τό ὑποψιάζεται, δημοσιοποιεῖ τήν
ἑσωτερική νοσηρότητα. Φέρνει στό fo-
rum τῆς ἐνημέρωσης καί τοῦ σχολια-
σμοῦ τόν ἰό, πού μαστίζει τό ἀνώτατο
διοικητικό κλιμάκιο τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος.

Κατά τίς ἀρχές Μαΐου ἡ Ἐκκλησία
τῆς Ἑλλάδος πραγματοποίησε μιὰ ἐκ-
δήλωση, πού τήν εἶχε προγραμματίσει
μέ ἄλλη σύνθεση καί μέ ἄλλο στόχο καί
τήν εἶχε ἐξαγγεῖλει ἀμέσως μετά τήν
τρομοκρατική ἐνέργεια στήν καρδιά
τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁνειρο τοῦ κ. Χρι-
στόδουλου, τότε, ἦταν νά ὀργανώσει
διαθρησκειακή διάσκεψη στήν Ἀθήνα.
Νά προεδρεύει ἡγεμονικά. Καί νά δεί-
ξει στους ἀφελεῖς Ἕλληνες, ὅτι ἡ προ-
σωπικότητά του καλύπτει τήν οἰκουμέ-
νη. Ὅτι οἱ σχεδιασμοί του ἔχουν εἰδι-
κό βάρος. Καί ὅτι ὁ λόγος του μετράει
στό χρηματιστήριο τῶν διεθνῶν πολι-
τικοθρησκευτικῶν συναλλαγῶν καί
τῶν κοσμοϊστορικῶν ἐξελίξεων. Τήν
κίνησή του αὐτή τήν πολέμησαν θεο-
λογικοί παράγοντες τοῦ τόπου καί τῆ
σαμποτάρισε ὁ πατριαρχικός θρόνος
τῆς Κωνσταντινουπόλης. Οἱ Ἕλληνες

Θεολόγοι, σταθμίζοντας νηφάλια τίς
διεθνεῖς συγκυρίες, δέ διέκριναν ἄλλη
σκοπιμότητα καί ἄλλη δυνατότητα
στήν πανθρησκειακή διάσκεψη, παρά
μόνο τήν προβολή τοῦ Ἑλλήνα προ-
καθήμενου. Καί ὁ Πατριαρχικός θρό-
νος, ἔμπειρος στή διπλωματία καί στή
δολοπλοκία, ἔβαλε πεπονόφλουδες
στό δρόμο ἀναβάθμισης καί προβολῆς
τοῦ φιλόδοξου Ἐπισκόπου τῆς πόλης
τῶν Ἀθηνῶν.

Στό μεταξύ διάστημα, ὁ ἴδιος ὁ Πα-
τριάρχης ὀργώσε διαθρησκειακό Συνέ-
δριο στίς Βρυξέλλες, δίχως νά παρα-
χωρήσει δίοδο ἐμφάνισης καί ἐπίδει-
ξης στόν κ. Χριστόδουλο. Ἀπό τήν
πλευρά του, καί ὁ Πάπας ἐπιδίωξε νά
φέρει στήν τράπεζα τῶν συζητήσεων
τίς ἡγεσίες τῶν μονοθεϊστικῶν θρησκε-
ιῶν καί νά προωθήσει τό σύνθημα τῆς
εἰρηνικῆς συμβίωσης καί τῆς συνεργ-
ασίας στους ποικίλους κοινωνικούς
προβληματισμούς. Ἀλλά καί ἡ διοίκηση
τῆς Αὐτοκέφαλῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύ-
πρου, παρ' ὅλη τήν ἐμπλοκή της στήν
περιπέτεια, προσπάθησε καί αὐτή νά
ἀνοίξει διάλογο μέ τίς ἄλλες θρησκευ-
τικές κοινότητες καί νά ἐπεξεργαστεῖ
μαζί τους τίς ἴδιες προοπτικές.

Μόνος, στό περιθώριο, ἔμεινε ὁ
Χριστόδουλος. Καί, καθὼς δέν ἀντέχει
τό περιθώριο καί τήν ἀφάνεια, ἔσπρω-
χνε, ὅλο αὐτό τόν καιρό, τούς φρα-
γμούς τῶν ἀντιδράσεων καί ἀγωνιζό-
ταν νά ὑλοποιήσει τό ὄνειρό του, πού
θά τόν ἔφερνε στά πρωτοσέλιδα τοῦ
εὐρωπαϊκοῦ καί, ἐνδεχόμενα, τοῦ παγ-
κόσμιου Τύπου καί θά ὑπομνημάτιζε
τή φωτογραφία του μέ τή λεζάντα τῆς
διασημότητας.

Τελικά σταθεροποίησε τήν ἡμερομη-
νία τοῦ Συνεδρίου γιά τίς ἀρχές Μαΐου

τοῦ 2003, ἀλλὰ μέ ἄλλη σύνθεση συνέδρων καί ὁμιλητῶν καί μέ ἄλλο θεματολόγιο. "Αλλωστε, ἡ κουβέντα γιά τήν τρομοκρατία, ἔτσι, ὅπως πέρασε ἀπό τά διάφορα Συνέδρια καί ὅπως ἐκφυλίστηκε ἀπό τήν περιφρόνηση τῶν ἰσχυρῶν τῆς παγκόσμιας πολιτικῆς ἀναμέτρησης, δέν εἶχε πιά τό ἐλκυστικό λουστρο, πού εἶχε ἀμέσως μετά τό χτύπημα τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ καινούργιος προσανατολισμός τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας «Ναβουχοδονόσορ» περιορίστηκε στά ὅρια τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης. Στά θέματα, πού κυκλοφοροῦν αὐτή τή στιγμή στίς Εὐρωπαϊκές πρωτεύουσες καί στά ὁράματα, πού συνωθοῦνται, γιά νά ἐνταχτοῦν στό ἰδιότυπο εὐρωπαϊκό Σύνταγμα. Καί, καθῶς ἡ χώρα μας εἶχε τό προνόμιο νά προεδρεύει στήν «Ἑνωμένη Εὐρώπη» κατὰ τό πρῶτο ἑξάμηνο τοῦ 2003, ὁ προκαθήμενος τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας τέντωσε τά διάσημα τῆς προεδρίας, ἔτσι, πού νά κοσμήσουν καί τό δικό του στήθος. Ἐμφανίστηκε νά ἐνεργεῖ ὡς θρησκευτικός πρόεδρος τῆς «Ἑνωμένης Εὐρώπης». Καί προσδιόρισε ὡς θέμα ἔρευνας καί διαλόγου τίς «Ἀρχές καί τίς ἀξίες τῆς Εὐρώπης».

Μετά ἀπό αὐτή τή μακρότατη, κακοτράχαλη κούρσα, κατὰ τήν ὁποία τά ὄνειρα καί οἱ σχεδιασμοί Χριστόδουλου ἀπειλήθηκαν, ὄχι μιά, ἀλλά πολλές φορές, μέ ἀνατροπή, τό Συνέδριο πραγματοποιήθηκε. Δίχως τήν παρουσία τῶν ὀνομάτων, πού ἤθελε ἀρχικά ὁ ἐμπνευστής καί ὀργανωτής. Καί δίχως τίς ἡχηρές προτάσεις, πού θά μπορούσαν νά ἀναμεταδοθοῦν καί νά ἐντυπωσιάσουν τά διεθνή κέντρα ἀποφάσεων.

Ἦταν μιά ἐπαρχιακή συνάντηση.

Μικρῆς κλίμακας καί μικρῆς ἐμβέλειας. Κάποιοι παράγοντες ἀνταποκρίθηκαν στήν πρόσκληση, τιμήθηκαν καί τίμησαν μέ τήν ἀποδοχή τῆς φιλοξενίας, ἀνακοίνωσαν τίς ἀπόψεις τους καί ἀποχώρησαν. Μέ τή συμπίεση, μάλιστα, ἐνός μεγάλου ἀριθμοῦ ὁμιλητῶν στά στενά χρονικά ὅρια τῶν δυο ἡμερῶν, δέ δόθηκε καθόλου ἀνεση γιά διάλογο, γιά εἰσφορά ἐναλλακτικῶν προτάσεων καί γιά ἀποκρυστάλλωση εἰσήγησης, πού θά μπορούσε νά ἐπηρεάσει ἡ καί νά δεσμεύσει τούς φορεῖς τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐξουσίας.

Ὅλοι ἦρθαν, εἶδαν καί ἀπῆλθαν. Καί ξαναγυρίσαμε στό μαγκανοπιγγαδο, πού σπρώχναμε ὅλοι μας πρὶν ἀπό τό Συνέδριο τοῦ Χριστόδουλου.

Τά ἐλληνικά μέσα ἐνημέρωσης ἔδωσαν κάποιες ἀποσπασματικές πληροφορίες. Λιτές καί φτωχές. Ἀλλά δέν ἔρριξαν δέσμες φωτός στήν ἀρχιεπισκοπική «εἰκόνα». Θεώρησαν τήν πρωτοβουλία του ἐπαρχιώτικη. Καί τήν προσπέρασαν. Δέν τῆς χάρισαν δημοσιογραφικό χῶρο καί τηλεοπτικό χρόνο, οὔτε ὅσο χαρίζουν καθημερινά στούς ὁδοιπόρους τοῦ περιθωρίου. Πρόδηλο, ὅτι δέν ἀσχολήθηκαν μέ τό πρόσωπο τοῦ Χριστόδουλου καί μέ τίς πρωτοβουλίες του οὔτε τά διεθνή κέντρα ἀποφάσεων καί τά συστήματα πληροφόρησης, πού μεταφέρουν ἀκαριαία τίς εἰδήσεις σ' ὅλα τά σημεῖα τοῦ πλανήτη μας. Τό Συνέδριο, πού ἦταν τό ὄνειρο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, πέρασε στά κούφια. Ὅπως περνάει τό γλέντι τῆς γειτονιάς. Καί ὅπως διαλύεται ὁ καπνός τῆς ψησταριᾶς στή Χασιώτικη ταβέρνα.

Αὐτή εἶναι ἡ ἱστορία. Καί ἔτσι ἐκδι-

πλώθηκε κατά τις αρχές του περασμένου Μαΐου. Καί από δω καί πέρα αρχίζει η ψυχολογική κρίση στο Μέγαρο της Αρχιεπισκοπής καί οι σπασμωδικές κινήσεις των υπηρετών της αρχιεπισκοπικής αυταρέσκειας.

Λίγες μέρες μετά τό κλείσιμο της αὐλαίας του ἄτυχου Συνεδρίου, αὐλικός κόλακας, κατά τή δήλωσή του ἐπικοινωνιολόγος, ἐπιχείρησε νά ἀναστηλώσει τό θρυμματισμένο γόητρο του κ. Χριστόδουλου. Καί δημοσίευσε στήν ἐφημερίδα «Τό Βῆμα» ἕνα ἄρθρο, πού ἀντί νά ἀποκαθιστᾷ καί νά προβάλλει τήν ὀλοκληρία του ἀρχιεπισκοπικοῦ ἡγετικοῦ προφίλ, προδίδει τήν ἔκταση καί τήν ἔνταση τῆς ἀρρώστιας, πού τό κατατρύχει.

Ὁ «ἐπικοινωνιολόγος» δέν ἔδωσε ἀναλυτική ἐκθεση τῶν ἐργασιῶν του Συνεδρίου. Οὔτε τίς προσωπικότητες παρουσίασε. Οὔτε τή σχέση τῶν προσώπων αὐτῶν μέ τή χριστιανική παράδοση, πού ὑποτίθεται, πῶς ὁ Χριστόδουλος ἤθελε νά τήν ἐμφανίσει καί νά τήν ὑπομνηματίσει ὡς τό DNA τῆς Εὐρώπης, γιά νά δείξει, πῶς πρέπει νά περάσει ὡς προμετωπίδα καί ὡς πολιτιστικός σηματοδότης στό «Σύνταγμα τῆς Εὐρώπης». Καί, ἀκόμα, δέν πληροφορήσε τό ἀναγνωστικό κοινό ποιᾶ ἦταν τά ὀριστικά συμπεράσματα του Συνεδρίου, σέ ποιούς ὀργανισμούς ὑποβλήθηκαν καί ποιές εἶναι οἱ πιθανότητες, νά ἀποδεχτοῦν τά εὐρωπαϊκὰ κλιμάκια τίς εἰσηγήσεις τῶν Ἀθηνῶν καί νά κάνουν θεσμό καί πράξη τά ὄνειρα του Χριστόδουλου.

Ὅλους αὐτούς τούς προβληματισμούς τούς παραμερίζει ὁ «ἐπικοινωνιολόγος». Καί ἐπιδίδεται σέ μιά ἄγονη καί ἀνέλπιδη προσπάθεια νά κολακέ-

ψει τόν πληγωμένο προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ,τι πιο θαυμαστικό, ὅ,τι πιο κολακευτικό, τό ἐπιστρατεύει, γιά νά ὑφάνει τό δημοσιογραφικό τάπητα, μέ τήν ἐλπίδα, πῶς θά πατήσκει πάνω σ' αὐτόν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καί θά ἀνακτήσει τή χαμένη ψυχική του εὐφορία.

Τίτλος του ἄρθρου: «*Ἡ Ἑλλαδική Ἐκκλησία τῆς.. Εὐρώπης*». Σά νά θέλει νά μᾶς πεῖ, ὅτι, μέ τήν πρωτοβουλία του Χριστόδουλου, ἡ ἑλληνική Ἐκκλησία δέν εἶναι πιά σῶμα ἐπαρχιώτικο, ἀλλά δίνει παλμό καί βηματισμό σ' ὀλόκληρη τήν Εὐρώπη(!).

Διαφημιστικός (μπαλόνι πολύχρωμο) καί ὁ ὑπότιτλος: «*Πρώτη φορά ἡ Ἐκκλησία μας μίλησε ὡς μέρος καί συνυπεύθυνη τῆς Εὐρώπης καί ὄχι κλαίγοντας σάν νά τή σέρνουν. Καί τό σπουδαιότερο: ἀπό ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες ἀλλά καί ἀπό τό Βατικανό μίλησε πρώτη γιά τήν Εὐρώπη*».

Βαρύγδουπες ἐκφράσεις, γιά τήν ἐπένδυση τῆς ἀσημαντότητας. Θριαμβικός πανηγυρισμός, γιά τό κατόρθωμα τῆς «ἀποτυχίας»(!).

Δέ θά μεταφέρω ἐδῶ, στό σύνολό του, τό γλυκανάλατο, κολακευτικό δημοσίευμα του κ. «ἐπικοινωνιολόγου». Ἡ ἀναδημοσίευσή του ἀποτελεῖ ἀναπαραγωγή τῆς εὐτέλειας καί ὑποβάθμιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς δημοσιογραφίας. Ἀναγκαστικά, θά ἀντιγράψω μόνο κάποιες ἐκφράσεις του, πού βοηθοῦν στή διάγνωση τῆς ἀθεράπευτης ἀσθένειας. Ὁχι γιά νά κοινολογήσω ἀτομικά μυστικά. Ἀλλά γιά νά δώσω στό ἀνήσυχο πλήρωμα τή σωστή πληροφορία καί τήν ἀφορμή νά εἰσφέρει τό μόχθο του καί τήν προσευχή του γιά τήν ἀνάκαμψη τῆς πνευματικῆς

του ήγεσίας στην τροχιά των Πατέρων μας.

Γράφει ο «έπικοινωνιολόγος», πού είναι έξάρτημα και «κολλητός» του 'Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου:

«*Η πρώτη μείζονος σημασίας εύρωπαϊκή έκδήλωση της 'Εκκλησίας ήταν τό πρόσφατο συνέδριο " 'Αρχές και αξίες της Εύρώπης"... Πιό σημαντικό, όμως, και από την παρουσία προσωπικοτήτων ήταν τό γεγονός ότι δέν ακούστηκε καθόλου ή γνωστή ρητορική, πού βλέπει μιά Εύρώπη άπειλητική και μιά 'Ελλάδα άμυνόμενη*».

Τό τμήμα αυτό του δημοσιεύματός του δημιουργεί δυό πειστικές άπορίες.

1. Πώς άποδεικνύεται, ότι ή έκδήλωση της 'Εκκλησίας της 'Ελλάδος ήταν «μείζονος σημασίας»;

Η ελληνική έπικαιρότητα δέν άσχολήθηκε καθόλου μέ την πρωτοβουλία αυτή του 'Αρχιεπισκόπου. Ο εύρωπαϊκός Τύπος την περιφρόνησε. Και... ό ίδιος ό «έπικοινωνιολόγος», μετά ή διθυραμβική παρουσίαση της έμπνευσης του άφεντικού του, άναγκάζεται νά όμολογήσει ότι τό Συνέδριο πέρασε στά «κουφά».

Γράφει στό άρθρο του: «*Δυστυχώς, στά έγχώρια και διεθνή μέσα, τό συνέδριο δέν είχε την προβολή πού έδικαιούτο, διότι ό φακός της δημοσιότητας έπεσε πάνω στην μήνυση πού κατέθεσε τίς ίδιες ήμέρες ό Πατριάρχης 'Ιεροσολύμων κατά έπισκόπου της εκεί 'Ιεραρχίας...*».

Η «μείζονος σημασίας εύρωπαϊκή έκδήλωση» στην ελληνική έπικαιρότητα υπερεκαλύφθηκε από την άπόπειρα δολοφονίας του Πατριάρχη 'Ιεροσολύμων. Στην εύρωπαϊκή, όμως, έπικαι-

ρότητα, τί ήταν εκείνο, πού σκέπασε την έκδήλωση των 'Αθηνών και την καταδίκασε σέ άφάνεια; Ο «έπικοινωνιολόγος» δέν τό προσδιορίζει. Ίσως γιατί φοβάται νά άναμετρηθεί μέ την άλήθεια. Μέ τό γεγονός, ότι τό Συνέδριο του κ. Χριστόδουλου ήταν μιά παρωνυχίδα στη σύγχρονη εύρωπαϊκή προβληματική.

2. Λησμόνησε ό «έπικοινωνιολόγος» ότι επί πέντε όλόκληρα χρόνια ό 'Αρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος καταφέρεται λάβρος κατά της Εύρώπης και στιγματίζει μέ τίς πιό βαρείες και πικρές έκφράσεις όλους εκείνους, πού άνοίγουν παρτίδες συνεργασίας μέ την Εύρώπη. Οι Έλληνες, πού τολμούν νά διατυπώσουν ένα λόγο άναγνώρισης για τά έπιστημονικά και τά τεχνολογικά έπιτεύγματα της Εύρώπης, είναι «γραικύλοι». Και οι Εύρωπαίοι άποτελούν μιά φοβερή άπειλή για ή χώρα μας, μιά και έπιδιώκουν νά μάς μεταποιήσουν σέ «κιμά», δηλαδή σέ κρέας δίχως νεύρα και δίχως κόκαλα.

Μετά λοιπόν από αυτή την έπιθετική πενταετία, πώς ξαφνικά άλλαξαν όλα; Πώς ή 'Ελλαδική 'Εκκλησία έγινε, αυτόματα, 'Εκκλησία της Εύρώπης; Και πώς «*ή πρώτη μείζονος σημασίας εύρωπαϊκή έκδήλωση της 'Εκκλησίας ήταν τό πρόσφατο συνέδριο*»; Έγινε κάποιο θαύμα και μεταστράφηκαν οι Εύρωπαίοι, οι παράγοντες, πού έπιδιώκουν νά μάς κάνουν κιμά; Η μήπως άναβαθμίστηκαν, ξαφνικά, οι γραικύλοι Έλληνες και άξιώθηκαν νά δεχτούν συγχωροχάρτι από τόν κ. Χριστόδουλο;

Βέβαια, υπάρχουν κάποιες ένδειξεις στο ασυνάρτητο κείμενο του «έπικοινωνιολόγου», πού μπορούν να οδηγήσουν στο συμπέρασμα, ότι θεωρεί τον εαυτό του ως τό συντελεστή της μεγάλης αλλαγής. Ότι τό δικό του πλεύρισμα στόν Άρχιεπίσκοπο καί ἡ δική του μετοχή στίς μυστικές διασκέψεις διεύρυνε τούς ὀρίζοντες τῶν ποιμαντικῶν φροντίδων καί ἔστρεψε τό σκάφος τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας στίς ἀνησυχίες καί στούς προβληματισμούς τῶν πολιτῶν τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης.

Τήν ὑποψία αὐτή τήν ἐκτρέφει ἕνα ἄλλο ἀπόσπασμα τοῦ ἴδιου κειμένου του.

Γράφει: «Σέ προηγούμενο ἄρθρο μου ἀναφέρθηκα μέ στενοχώρια γιά τήν ἀπουσία εὐρωπαϊκοῦ προσανατολισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί στενοχώρησα κάποιους φίλους. Μοῦ ἀπαρίθμησαν πόσες φορές μιλοῦν γιά τήν Εὐρώπη, πόσο συχνά σχολιάζουν καί γράφουν γιά αὐτήν. Ἐγώ, ὅμως, ἀναφέρθηκα στήν ἀπουσία αὐτοῦ τοῦ στοιχείου, πού ἔβγαινε ἀπό τό συνέδριο: ἡ Ἐκκλησία μας μίλησε γιά τήν Εὐρώπη ὡς δημιουργός τῆς αὐτοσυνειδησίας της. Ἐνῶ αὐτά πού ἀκούμε καί διαβάζουμε, στή μεγάλη τους ἄν ὄχι στή συντριπτική πλειοψηφία τους, εἶναι προειδοποιήσεις, καταγγελτήρια, καί πολύ συχνά πιστοποιήσεις τῆς ἀνικανότητάς της νά βρεῖ τά κορδόνια της καί νά τά δέσει...».

«Δέν εἶχα πρόθεση νά ὑποτιμή-

σω καί οὔτε βέβαια νά μαλώσω τήν Ἐκκλησία καί ὅσους ἐργάζονται σέ αὐτήν. Θέλησα νά δείξω τί πρέπει νά προσέξουμε, πῶς νά μιλήσουμε στούς Εὐρωπαίους, πού ἔχουν κάθε λόγο νά περιμένουν ἀπό ἐμᾶς νά τούς ποῦμε κάτι πέρα ἀπό τό πόσο σωστοί εἴμαστε. Ἐδειξα ἀδυναμίες γιά νά τίς γρατρέψουμε, καί ὄχι γιά νά πονέσουμε τό ἤδη πληγωμένο σῶμα».

Λέτε, λοιπόν, ἡ ἐγκατάλειψη τῆς κινδυνολογίας ἀπό τό Χριστόδουλο καί ἡ μεταμφίεσή του σέ γνήσιο καί παθιασμένο Εὐρωπαῖο νά ὀφείλεται στήν παρέμβαση τοῦ «έπικοινωνιολόγου»; Ἄν ἔτσι, τότε γιατί νά μήν ἀναλάβει τή διακυβέρνηση τοῦ σκάφους τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ὁ «έπικοινωνιολόγος», πού ἔχει μεγαλεπήβολα ὁράματα διαύγεια κρίσης καί νά ἀποσυρθεῖ ὁ σημερινός Ἀρχιεπίσκοπος στήν κερκίδα τοῦ ἀνεύθυνου θεατῆ;

Ἄλλά ἄς ξαναγυρίσουμε στό προβληματικό Συνέδριο. Στό μεγάλο του, κατά τόν «έπικοινωνιολόγο» καί στήν ἀσημαντότητά του, κατά τίς γενικές, τίς ἑλληνικές καί τίς εὐρωπαϊκές ἐκτιμήσεις.

Ρωτᾶμε, λοιπόν. Τί θά γίνει μέ τό Χριστόδουλο καί πῶς θά ἀπολογηθεῖ ὁ «έπικοινωνιολόγος» του, ἄν αὐριο οἱ ἰσχυροί τῆς Εὐρώπης πετάξουν στό καλάθι τῆς περιφρόνησής τους τίς «φωτισμένες» εἰσηγήσεις τοῦ κ. Χριστόδουλου καί ὅλα ὅσα ἐμφανίστηκαν ἀπό τά δημοσιογραφικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας (τό το-

νίζω, από τὰ δημοσιογραφικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας καί μόνο) σάν κατορθώματα καί ἐπιτεύγματα τοῦ Χριστόδουλου, πού τόν φέρνουν στήν πρώτη γραμμή τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης;

Στή συνέχεια τοῦ ἐμετικοῦ ἐπαίνου ἐπιχειρεῖται μιὰ σύγκριση. Ὁ ἀρθρογράφος ἀναφέρεται στόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας Ἀναστάσιο. Καί τόν θαυμάζει γιά τὰ χαρίσματά του: «Ἄς μου ἐπιτραπεί νά ξεχωρίσω τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας Ἀναστάσιο, πού ἔχει πάντα τόν τρόπο νά ὁμιλεῖ στήν καρδιά τῶν ἀκροατῶν του καί νά τοὺς γοητεύει, ἀκόμη καί γιά ἀπόψεις πού ἐνδεχομένως μπορεῖ νά διαφωνεῖ κανεῖς μέ αὐτές».

Μόλις, ὅμως, ὁ ἀναγνώστης σύρει τό βλέμμα του στήν ἐπόμενη παράγραφο, διαπιστώνει, πῶς τό ἐγκώμιο τοῦ Ἀλβανίας Ἀναστασίου στοχεύει στήν ὑπερέξαρση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀθήνας. Γιατί ὁ λόγος γιά τό Χριστόδουλο εἰσάγεται μέ τή συγκριτική φράση, πού τόν φέρνει πάνω ἀπό ὅλους καί πάνω ἀπό ὅλα.

«Ἐντυπωσιακότερος ὅλων-πρέπει νά τό ποῦμε αὐτό, ἔστω καί ἂν κατηγορηθοῦμε γιά ὑποκειμενική κρίση-ἦταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Χριστόδουλος. Μίλησε στοὺς Εὐρωπαίους ὡς Εὐρωπαῖος. Μίλησε μέ τρόπο πού τοὺς ἄγγιξε, τοὺς εἶπε πράγματα πού τοὺς καῖνε, καί ἔδωσε κατευθύνσεις βγαλμένες ἀπό τήν καρδιά τῆς εὐρωπαϊκῆς ψυχῆς. Πουθενά φοβία, πουθενά μιζέρια. Τά πράγματα εἰπώθηκαν μέ τό ὄνομά τους. Ἀκούστηκε λόγος ζωντανός χωρίς στόμφο, χυμώ-

δης χωρίς αἰσθηματολογίες».

Ἄν δεχτοῦμε τό ρεπορτάζ τοῦ «ἐπικοινωνιολόγου» (γράφει τοῦ «ἐπιλεγμένου κόλακα»), θά πρέπει νά πιστέψουμε, πῶς ἡ παρουσία τοῦ Χριστόδουλου στό Συνέδριο ἦταν παρουσία προφήτη. Ἀνθρώπου, πού ζύμωσε μέσα του ὁλόκληρη τήν προβληματική τῆς Εὐρώπης καί ἔδωσε στοὺς ἀκροατές του καί σ' ὁλόκληρη τήν εὐρωπαϊκὴ κοινότητα τό «βασιλικό πολτό» τῆς σοφίας του καί τῆς ἡγετικῆς διορατικότητάς του, ἔτσι, πού ἡ Εὐρώπη, μετά τό Συνέδριο τῶν Ἀθηνῶν καί τίς ἀνακοινώσεις τοῦ Ἑλληνα προκαθήμενου, νά μὴν ἔχει κρυφὴ ἔξοδο διαφυγῆς, ἀλλὰ νά εἶναι ἀναγκασμένη νά εὐθυγραμμιστεῖ μέ τίς ὑποδείξεις του, ἂν ὀραματίζεται τήν ἐνότητά της ὡς ἀφετηρία νέας ἐποχῆς καί ὡς ἐφαλτήριο γιά μεγάλα πολιτιστικά ἐπιτεύγματα.

Θά ὑποχωρούσαμε στόν πειρασμό νά πάρουμε στά σοβαρά τό κείμενο τοῦ «ἐπικοινωνιολόγου» καί νά χειροκροτήσουμε μαζί του τόν Ἀρχιεπίσκοπο. Ἀλλὰ μᾶς φρενάρισε ὁ μελαγχολικός, κυριολεκτικὰ ἀντίστροφος, ἐπίλογος τοῦ ἐμετικοῦ δημοσιεύματος. Ἐκείνη ἡ βεβαίωσή του (ἡ μόνη ἀληθινή), ὅτι «δυστυχῶς, στὰ ἐγχώρια καί διεθνή μέσα, τό συνέδριο δέν εἶχε τήν προβολή πού ἐδικοῦτο...».

Ὁ Χριστόδουλος καί ὁ «ἐπικοινωνιολόγος» του σχεδίασαν μιὰ δυναμικὴ εἰσβολή στήν πασαρέλα τῆς δημοτικότητας καί εἰσέπραξαν τήν καθολικὴ περιφρόνηση. Μεθόδεψαν τή στροφή καί τή στόχευση τῶν τηλεοπτικῶν προβολέων στό πρόσωπο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καί πέτυχαν νά φωτιστεῖ, μέ ἐπιμονή καί μέ ὑπερεπάρκεια, ἡ δο-

λοφωνική απόπειρα κατά τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων.

Μετά ἀπό αὐτές τίς διαπιστώσεις καί τίς κρίσεις νοιώθουμε τήν ἀνάγκη νά ρωτήσουμε: Ποιά ἦταν ἡ σκοπιμότητα αὐτοῦ τοῦ δημοσιεύματος; Γιά ποιό λόγο ὁ «ἐπικοινωνιολόγος» ἐπιχείρησε νά μεταποιήσῃ τήν ἀποτυχία σέ ἐπιτυχία, τό περιθωριακό γεγονός σέ ἐκδήλωση πανευρωπαϊκῆς ἐμβέλειας, τήν περιφρόνηση τῆς Ἑλλάδας καί τῆς Εὐρώπης σέ θαυμασμό;

Ἕνα πιθανό κίνητρο αὐτῆς τῆς δημοσιογραφικῆς ἐπιχείρησης, εἶναι ἡ ἀγωνία τοῦ ἴδιου τοῦ «ἐπικοινωνιολόγου» νά ἀναβαθμίσει τόν ἑαυττό του καί τό ρόλο του πλάϊ στόν Ἀρχιεπίσκοπο. Μετά ἀπό τίς ἐπιθέσεις, πού τοῦ ἔκαναν ἐξέχοντα μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί μετά τίς ἀποκαλύψεις, πού προσέβαλαν τήν κοινωνική του ταυτότητα, ἡ ἐμφάνισή του στό πάλκο τῆς δημοσιογραφίας μέ τίς ἐπιστημάνσεις, ὅτι στιγμάτισε τήν ἐσωστρέφεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης καί ὅτι, μέ τά ἀνοίγματα τῶν εἰσηγήσεών του, κατάρφερε νά τήν τροchioδρομήσῃ στήν εὐρωπαϊκή τῆς ἀποστολή, μπορεῖ νά πιστεψῇ, πώς οἱ μετοχές του ἀναβαθμίστηκαν.

Ἕνα δεύτερο, πιθανό, κίνητρο, εἶναι ἡ ἐπιθυμία τό ἄρθρο αὐτό νά λειτουρ-

γήσῃ ὡς ὁρός ἐνδυνάμωσης τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς αἰσιοδοξίας. Οἱ ἀπανωτές γκάφες τοῦ κ. Χριστόδουλου καί ἡ κενότητα τῆς πρώτης του «πενταετίας» εἶναι φυσικό νά τόν βύθισαν στή μελαγχολία. Τό ψυχικό του αὐτό κλίμα προδίδεται καί ἀπό τή συρρίκνωσή του καί τό ἀποτράβηγμά του ἀπό τίς τηλεοπτικές κάμερες, πού τίς ὑπεραγαπάει καί τίς ἔχει κάνει καρδιακό φίλο καί μόνιμο σύντροφο. Μέ δεδομένη τήν κάθετη πτώση τῆς δημοτικότητάς του καί μέ πιθανή τήν ἐπικίνδυνη αὔξηση τῆς τιμῆς τῆς μελαγχολίας του, ἴσως νά ἔκρινε ὁ «ἐπικοινωνιολόγος» πώς θά τόν ὠφελοῦσε ἕνας ὁρός δημόσιας κολακείας. Θά τοῦ τόνωνε τό ἠθικό. Θά τοῦ ἔδινε τήν ἐντύπωση, πώς δέν ἔχει πέσει στό χαντάκι τῆς ἀνυποληψίας, ἀλλά ἐξακολουθεῖ νά πορεύεται, ὡς πρωταγωνιστής στίς ἐλληνικές καί στίς διεθνεῖς ἐξελίξεις.

Καί τό πρῶτο καί τό δεύτερο ἐνδεχόμενο δέ λουστράρουν τό ἀρχιεπισκοπικό ἴματζ. Ἡ κοινή γνώμη μπορεῖ νά ἀποπροσανατολίζεται ἀπό τά διαπλεκόμενα συμφέροντα, ἀλλά δέ βάζει στήν καρδιά τῆς ἐκείνους, πού μεθοδεύουν τόν ἀποπροσανατολισμό τοῦ λαοῦ.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Χειροκροτήματα

«Ἐπευφημῆστε με στό θέατρο, ἂν θέλετε. Ἀλλά στό Ναό νά κάνετε ἡσυχία. Φυλάξτε τὰ χειροκροτήματά σας γιά τούς θεούς». Αὐτά εἶπε ὁ Ἰουλιανός (ὁ παραβάτης) στήν Ἀντιόχεια τῆς Συρίας τό 362. Τώρα, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος τί λέει;
(βλ. ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ τοῦ **Claude Fouquet**, 1995, σ. 290).

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΕΠΙΤΙΜΙΑ

Δέν θά ἀναφερθοῦμε σαυτὰ καθεαυτὰ τὰ «ἐπιτίμια ἀκοινωνησίας», πού ἐπιβλήθηκαν τόν Αὐγουστο τοῦ 1993 «ἐλαφρᾶ τῇ καρδίᾳ» (βλ. Σεβ. Λαγκαδᾶ) στούς τρεῖς ἀσυμβίβαστους ἀγωνιστὲς Μητροπολίτες, μετὰ ἀπὸ πολλὰς διώξεις καὶ συνεχεῖς περιπέτειες. Πολλά, πλεῖστα, ἔχουν γραφεῖ καὶ λεχθεῖ, πού ἀσφαλῶς προκάλεσαν, ἔπρεπε νὰ προκαλέσουν, αἰσθημα ἐντροπῆς στὴν ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση καὶ ὁδύνη στὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπιτίμια ἀνύπαρκτα καὶ ἀνυπόστατα, κανονικῶς καὶ νομικῶς, πού ἐπιβλήθηκαν σκόπιμα καὶ εὐκαιριακά, χωρὶς νὰ τηρηθεῖ καμμιὰ, ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΚΑΜΜΙΑ, κανονικὴ διαδικασία. Θὰ σταματήσουμε ἐδῶ καὶ δέν θὰ ἐπεκταθοῦμε στὸ θέμα αὐτό, πού ἔχει ἐξαντληθεῖ σὲ ὅλες τὶς παραμέτρους τοῦ «ὀρατὲς καὶ ἀόρατες». Θὰ ἐστιάσουμε, ὅμως, τὶς ἀναφορὲς καὶ τὶς ἐπισημάνσεις μας στὴ στάση τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας κατὰ τὴν ἐξέλιξη καὶ πορεία τοῦ πελώριου αὐτοῦ προβλήματος. Τῆς ἡγεσίας τόσο τῆς προηγούμενης, ἢ ὁποία μὲ ἔνοχη βούληση καὶ αὐθαίρετη διάθεση τὰ ἐπέβαλε, ὅσο καὶ τῆς παρούσης, ἢ ὁποία μὲ μεθοδεύσεις καὶ τεχνάσματα τὰ συντήρησε καὶ τὰ διατήρησε, μὲ τελικὴ κατάληξη τὸν ἐνταφιασμό τοῦ σοβαρότατου αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, πού τόσο πολὺ ταλαιπώρησε καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ ταλαιπωρεῖ τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ ἐπιτίμια αὐτὰ ἐπιβλήθηκαν στοὺς ἐναπομείναντες τρεῖς Μητροπολίτες Λαρίσης, Θεσσαλιώτιδος καὶ Ἀττικῆς, τὸν Αὐ-

γουστο τοῦ 1993, μὲ πανηγυρικὴ διατύπωση μειοψηφίας ἀπὸ μέρους τοῦ τότε Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ νῦν Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. Τοῦτο ὁ ἴδιος ὁ Μακαριώτατος τὸ ἐπανελάβε καὶ τὸ ἐπισήμανε καὶ πάλι κατὰ τὴ συνεδρία τῆς Διαρκοῦς Συνόδου (ΔΙΣ) τῆς 1/9/1998. Διαβάζουμε στὴν οἰκεία σελίδα τῶν Πρακτικῶν: «Μακαριώτατος: Τότε ὁ Σεβ. Κίτρους καὶ ἐγώ, ὄντες συνοδικοί, ἐμειοψηφήσαμε». Ἄς σημειώσουν καὶ ἄς κρατήσουν στὴ μνήμη τους οἱ ἀναγνώστες μας τὴ ρητὴ αὐτὴ ὁμολογία τοῦ Μακαριωτάτου. Τότε, κατὰ τὸ χρόνο δηλαδὴ ἐπιβολῆς τῶν διαβόητων ἐπιτιμίων, ὁ Μακαριώτατος δέν τὰ δέχθηκε καὶ ἐμειοψήφησε, θεωρώντας τα ὡς ἀπαράδεκτα.

Σαφέστερα, ὅμως, διατύπωσε τὴν ἀποψή του γιὰ τὸ ἴδιο θέμα ὁ κ. Χριστόδουλος καὶ στὴν ἐπιστολὴ, πού ἀπηύθυνε στίς 8/4/1994 στὸν τότε Ὑφυπουργὸ Τύπου Εὐαγ. Βενιζέλο, κατὰ τὶς διεργασίες, πού γίνονταν ἀπὸ πολλὰς πλευρές, ἐκκλησιαστικὲς καὶ μὴ, γιὰ τὴν ἀνάκληση τῶν διαταγμάτων τῶν ἐπιτιμηθέντων τριῶν Μητροπολιτῶν. Γράφει λοιπόν, μεταξύ ἄλλων, ὁ Μακαριώτατος: «*Ἡ ἐπὶ κλήσις τῆς ἐπιβολῆς τοῦ ἐπιτιμίου τῆς ἀκοινωνησίας δέν συνιστᾷ, ὡς γνωρίζετε, νόμιμον βάσιν ἐκδόσεως τῶν (ἀνακλητικῶν) διαταγμάτων... Δέν θὰ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ἀγνοῇτε, ὅτι ἡ κίνησις αὐτὴ ἐντάσσεται εἰς ἐπιμελῶς ἐξυφανθέν σχέδιον ἀλώσεως τῶν πλάσματικῶς θεωρουμένων ὡς ἐν χρεῖᾳ διατελουσῶν Μητροπόλεων Ἀττικῆς καὶ Λαρίσης, προκειμένου νὰ καταλάβουν αὐτὰς*

ὑποπτα πρόσωπα, κινούμενα εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν παρασκήνιον... Μπορεῖ νὰ ἔχουν Θεὸν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, ὅταν χάριν τοῦ συμφέροντός των προκαλοῦν μέγαν σάλον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν; Παρακαλῶ ἀναμετρήσατε τὶς εὐθύνες σας πρὶν εἶναι πολὺ ἀργά». Καὶ συμπληρώνει ὁ Σεβ. Πειραιῶς σὲ ἄλλη, περὶ τοῦ ταυτόχρονη ἐπιστολή, γιὰ τὸ ἴδιο θέμα, πρὸς τὸν τότε Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας Κ. Καραμανλή: «Τὸ πρόσχημα τοῦ δῆθεν ἐπιτιμίου κατὰ τῶν Μητροπολιτῶν στερεῖται κανονικότητος καὶ νομιμότητος. Οὐτε οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, οὐτε οἱ ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι προβλέπουν ἓνα τέτοιο ἐπιτίμιο δι' ἀρχιερεῖς... Τὸ δῆθεν ἐπιτίμιον κατὰ τῶν τριῶν Ἀρχιερέων... ἐπεκρίθη δριμύτατα ὑπὸ τοῦ νομομαθοῦς Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Χριστοδούλου...».

Δὲν θὰ ἀναφερθοῦμε σὲ ὅσα τραγικὰ καὶ θλιβερὰ συνέβησαν ἐπάνω στὸ θέμα αὐτὸ κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα μέχρι τὸ χρόνο τῆς ἀναλήψεως τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ σημερινὸ Ἀρχιεπίσκοπο τὸ ἔτος 1998. Θὰ προχωρήσουμε στὶς μετέπειτα ἐξελίξεις τοῦ προβλήματος.

Ὁ Σεβ. Ἀττικῆς Νικόδημος μὲ βαθὺ αἶσθημα ἀρχιερατικῆς εὐθύνης, ἀποσκοπώντας ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο νὰ βοηθήσει τὴ νέα ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία στὴν ἀποκατάσταση τῆς κανονικότητος καὶ ποτὲ μὲ κίνητρο τὸ ἀτομικὸ του συμφέρον, παρὰ τὶς τόσες πικρίες καὶ ἀδικίες, ποὺ ὁ ἴδιος καὶ οἱ ὁμοιοπαθεῖς συνεπίσκοποί του δοκίμασαν ἐπὶ 24 χρόνια, ἀπέστειλε, ἐκτιμῶντας καὶ τὶς παραπάνω πανηγυρικῶς διατυπωθεῖσες ἀπόψεις τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, τὸ ἀπὸ 25/5/1998 Γράμμα πρὸς τὴ Σύνοδο, τὸ ὁποῖο παραθέτουμε αὐτοῦσιο. «Μακαριώτατε Πρόεδρε, Σεβασμιώτατοι Σύνεδροι, Διὰ τῆς παρούσης ὑποβάλλω εὐσεβάστως τὸ αἶτημα, ὅπως ἐπανεξετάσῃτε καὶ ἐξαφανίσῃτε πᾶσαν ἀφορῶσαν εἰς τὸ πρόσωπόν μου Συνοδικὴν ἀπόφασιν ληφθεῖσαν κατὰ παράβασιν τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς καὶ πᾶσαν πρᾶξιν ἐκδοθεῖσαν

κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Νόμου 5383/1932. Ὑποβάλλω τὸ αἶτημα αὐτὸ ἐν πεποιθήσει ὅτι νῦν πάντων ὑμῶν πρόθεσις εἶναι νὰ ἐπανελεῖθῃ ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐν τῇ τροχίᾳ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ διασλευθεῖσα τάξις καὶ νὰ εἰρηνευσθῇ τὸ ποικίλως κλονισθὲν ἐκκλησιαστικὸν πλήρωμα».

Τὸν Ἰούλιο τοῦ ἴδιου ἔτους ὁ Μακαριώτατος ἔφερε τὸ θέμα ἐνώπιον τῆς Δ.Ι.Σ. Ἡ πρωτοβουλία δὲν ἀνῆκε στὸν ἴδιο, ἀλλὰ στὸν τότε συνοδικὸ Μητροπολίτη Ὑδρας Σεβ. Ἱερόθεο, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνακοίνωσε αὐτὴ τοῦ τὴν πρόθεσις. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἴσως ὑποχρεώθηκε νὰ δεχθεῖ αὐτὴ τὴν πρόταση, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων, καὶ ἀνέλαβε ὁ ἴδιος νὰ εἰσηγηθεῖ σχετικῶς. Παραθέτουμε ἀκριβὲς ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ Πρακτικὰ ἐκείνης τῆς Συνόδου (10/7/1998), ποὺ ἀναφέρεται στὴν πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου. «Προτείνω εὐλαβῶς ἡ Δ.Ι.Σύνοδος, αἰρόμενη εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων νὰ ἄρει τὴν ἐπιβληθεῖσαν ποινὴν(!) ἀπὸ τοὺς δυὸ Ἱεράρχες ἀπὸ τῆς σήμερον, ἐφόσον βεβαίως ἐγκρίνει ἡ σεπτῇ Ἱεραρχίᾳ. Ἐὰν αὐτὸ γίνῃ ἀφότου ἐπεβλήθη τὸ ἐπιτίμιον, τότε ὑπάρχει πρόβλημα(!). Νὰ μὴν ἔχῃ λοιπὸν ἀναδρομικὴν ἰσχύν, ἀλλὰ νὰ ἰσχύῃ *ex nunc*. Παρακάλεσα τὸν κ. Μαρῖνο νὰ κάνει μίαν εἰσήγησιν καὶ ἐκεῖνος συμφωνεῖ». Καὶ προσέθεσε ὅτι, ἂν ὑπάρξει ἐκ μέρους τῶν ἀντίδραση «τότε ἡ Ἱεραρχία θὰ λαβῇ ἀρνητικὴν ἀπόφασιν(!)». Καὶ τὸ Πρακτικὸ καταλήγει: «Ὁμοφώνως συνοδικῇ ἀποφάσει ἀποφασίζεται ἡ ἄρσις τοῦ ἐπιβληθέντος ἐπιτιμίου... καὶ παραπέμπεται τὸ θέμα εἰς τὴν μέλλουσαν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας πρὸς ὀριστικὴν ἐπικύρωσιν».

Αὐτὰ συνέβησαν στὶς 10/7/1998. Τὴν πέμπτη ἡμέρα ἀπὸ τὴ συνεδρία αὐτῇ τῆς ΔΙΣ ἐκδόθηκε κάποιον ἰδιόρρυθμο δελτίο Τύπου. Στὸ δελτίο αὐτὸ ὅλως παραδόξως ἐπισημαίνονται καὶ τοῦτα: «Ἡ ΔΙΣ ἐνεργοῦσα οἰκοθεν ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν ἀρσεως τῶν ἐπιτιμίων μετὰ σχετικὴν εἰσήγησιν καὶ πρότασιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχι-

επισκόπου κ. Χριστοδούλου και χωρίς να ληφθῇ υπόψιν τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον σχετικὸν γραπτὸν αἶτημα τοῦ Σεβ. Νικοδήμου, ἔνεκεν τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἦτο διατυπωμένον, ὅπερ καὶ δὲν διευκόλυνε τὴν εὐδόωσιν τοῦ αἰτήματός του... Ἡ ἄρσις ἰσχύει ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς (ex nunc) καὶ ὄχι ἀναδρομικῶς... Σημαίνει δὲ ὅτι παρέχεται κατ' οἰκονομίαν καὶ φιλαδέλφως ἡ δυνατότητα εἰς τοὺς συγκεκριμένους Ἱεράρχας νὰ τελοῦν τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ μόνον (!)».

Ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ τοῦ παράξενου ἀνακοινωθέντος δημιούργησε ἔντονες ἀνησυχίες καὶ προκάλεσε καχυποψίες. Καὶ εἰδικότερα. Γιατί τὸ δελτίο τύπου δὲν ἐκδόθηκε αὐθημερόν, ἀλλὰ τὴν πέμπτη ἡμέρα ἀπὸ τῆς συνεδρίας τῆς ΔΙΣ καὶ μὲ «ἐνισχυμένο» μάλιστα περιεχόμενο; Γιατί ἡ φρασεολογία συναγωνίζεται τὸ πνεῦμα, ποῦ ἐπικράτησε στὴν ἔκδοσις τῆς πράξεως ἐπιβολῆς τῶν ἐπιτιμίων, τὸν Αὐγουστο τοῦ 1993; Γιατί προτείνεται ἡ ἄρσις τοῦ ἐπιτιμίου γὰρ τὸ μέλλον (ex nunc) καὶ τὸ «φορτώνονται» ἀπαράδεκτα καὶ ἀνεπίτρεπτα οἱ ταλαίπωροι Μητροπολίτες γὰρ ὅλη τὴν προηγούμενη πενταετία (1993- 1998), ὅταν ὁ ἴδιος ὁ κ. Χριστόδουλος εἶχε ὑψώσει φωνὴς καὶ κραυγὴς κατὰ τῆς τότε ἐπιβολῆς του; Γιατί, ἀφοῦ τὰ ἐπιτίμια ἐπιβλήθηκαν μὲ ἀπόφασις τῆς ΔΙΣ καὶ μὲ βάση αὐτὴ καὶ μόνη ἐκδόθηκαν τὰ ἀνακλητικὰ διατάγματα, τὸ θέμα παραπέμφθηκε στὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας, ἀφοῦ ἡ τελευταία ποτέ, οὐδέποτε, τὰ εἶχε ἐπικυρώσει μὲ τὴν ἀπαιτούμενη αὐξημένη πλειοψηφία τῶν 2/3 τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς; Γιατί, καίτοι ἀναφέρθηκε κατὰ τῆς συνεδρίας ἡ ἐπικαλούμενη ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο «εἰσήγησις» τοῦ Δικαστῆ Μαρίνου, ἡ ἐπίσημη ἀπάντησις ποῦ δόθηκε ἦταν ὅτι «δὲν ἔχει κατατεθεῖ εἰς τὰ Πρακτικά» (ἀπάντησις Ἀρχιγρ. 23/3/ 1999); Γιατί ἐπιτράπηκε στοὺς Μητροπολίτες νὰ τελοῦν τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας «καὶ μόνον αὐτό(!)»; Ποιὰ δικαστικὴ ἀπόφασις τοὺς εἶχε στερήσει τὸ δικαίωμα νὰ τελοῦν τὸ Μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας;

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἔλαβε χώρα στὶς 7/ 10/ 1998. Ὁρίσθηκε κατατατὴν ὡς εἰσηγητὴς ὁ Μητροπολίτης Κονίτης Ἀνδρέας, ἀν καὶ αὐτὸ ἦταν περιττὸ καὶ ἀλυσιτελές, ἀφοῦ εἰσήγησις γὰρ τὸ ἐπίμαχον θέμα θὰ ἀποτελοῦσε μόνη ἡ ὁμόφωνη ἀπόφασις τῆς ΔΙΣ τῆς 7/ 10/ 1998. Ἐντονες ὑποψίες δημιουργήθηκαν, μήπως καὶ αὐτὸ ἀπέβλεπε σὲ κάποια μεθόδευσις. Ὁ εἰσηγητὴς Μητροπολίτης ὑπῆρξε κρυστάλλινος καὶ κατηγορηματικός. Παραθέτουμε ἓνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν γενναία πρᾶγματι εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Κονίτης: «Νὰ ἀρθῇ λοιπὸν τὸ ἐπιτίμιον. Καὶ νὰ ἀρθῇ ὄχι κατ' οἰκονομίαν, ἀλλὰ κατὰ λόγον ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης ἐν Χριστῷ. Καὶ νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος καὶ τὴν ταπείνωσιν νὰ εἰπώμεν εἰς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν, ποῦ τώρα παρακολουθεῖ μὲ ἀγωνίαν τὴν Ἱερὰν Σύναξίν μας ὅτι ἐσφάλαμεν ἢ μᾶλλον «ἡμάρτομεν, ἡνομήσαμεν, ἡδίκησαμεν τοὺς ἀδελφούς μας».

Ἄς μεταφέρουμε ἀπὸ τὰ Πρακτικὰ ἐκείνης τῆς Συνόδου κάποιες χαρακτηριστικὲς θέσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. «Μακαριώτατος Πρόεδρος: Ἡ ἀπὸ τοῦδε καὶ στὸ ἐξῆς ἄρσις ἐπιτιμίου (ἀπὸ τῆς ΔΙΣ) εἶχε ὡς μοναδικὸν σκοπὸν τὴν ἀποφυγὴν μεγαλυτέρων συνεπειῶν καὶ περιπετειῶν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν(!). Ἡ ἀπόφασις ἐλήφθη ἀπὸ τὴν ΔΙΣ... ex nunc καὶ ὄχι ἀναδρομικῶς, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἐξαφανίζεται οὔτε ἐξαλείφεται διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἐπιβολῆς μέχρι τῆς ἄρσεως(!)».

Καὶ ποιά ἦταν ἡ τελικὴ ἀπόφασις τῆς Ἱεραρχίας μετὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν τραγέλαφο τῶν συζητήσεων καὶ παλινδρομήσεων; Ἀποφασίσθηκε ἡ διατήρησις(!) τῶν ἐπιτιμίων μὲ ψήφους μόνο 46. Καὶ παραμένει ἀναπάντητο ἓνα μεγάλο ΓΙΑΤΙ; ΜΕ ΠΟΙΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ; Καὶ ἐδῶ ὅμως ὁ καλὸς Θεὸς θέλησε καὶ πάλι οὔτε ἡ ἀπόφασις αὐτὴ τῆς διατηρήσεως νὰ συγκεντρώσει τὴν αὐξημένη πλειοψηφία τῶν 2/3, ὅπως ἀκριβῶς εἶχε συμβεῖ καὶ στὸ παρελθὸν μὲ τὴν ἀπόφασις γὰρ ἐπικύρωσις τῆς ἐπιβολῆς τους. Δὲν τὸ θεωροῦμε αὐτὸ συμπτωματικόν. Τὸ ἀποδί-

Πίστη καὶ ἦθος στὴν Ἐκκλησία.

τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ ὁ κ. Χριστόδουλος εἶπε στὸ κήρυγμά του: «Ἡ Πίστη μας πρέπει νὰ εἶναι προσωπικὴ καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ προσωπικὸς Σωτὴρας καὶ Λυτρωτὴς μας καὶ αὐτὴν τὴν προσωπικὴ Πίστη ζητᾷ ἀπὸ ἐμᾶς ἡ Ἐκκλησία» («Ἐλεύθερη Ὥρα» 5-5-2003). Ἡ διατύπωση αὐτή, χωρὶς νὰ ἀπορρίπτεται ἐντελῶς, ἐνέχει κινδύνους. Στὴ σύγχρονη σημασιολογία τὸ ἐπίθετο «προσωπικὸ» ση-

μαίνει ἀτομικὸ. Αὐτό, πού δὲ βρίσκεται κατ' ἀνάγκη σὲ συμφωνία μὲ τὸ κοινῶς ἀποδεκτό μέσα σ' ἓνα ὁργανωμένο σύνολο. Π.χ., ἀκοῦμε συχνά ὅτι ὁ τάδε πολιτικός «ἐκφράζει προσωπικὲς τοῦ ἀπόψεις, πού εἶναι ἐκτὸς κυβερνητικῆς ἢ κομματικῆς γραμμῆς». Ἡ, στὸ χωρὶς τῆς Ἐκκλησίας, συχνά ἐκκλησιαστικοὶ παράγοντες ἐπικρίνουν κληρικοὺς διότι δημοσιοποιοῦν ἀπόψεις, πού «δὲν ἀπηχοῦν τὴν ἐπίσημη θέση τῆς Ἐκ-

δοῦμε σὲ θεία παρέμβαση καὶ ὑπόδειξη πρὸς συμμόρφωση στὴν κανονικὴ τάξη.

Καὶ καταλήξαμε στὴν ἐξῆς τραγελαφικὴ κατάσταση. Ἔχουμε ἀνυπόστατα καὶ ἀνύπαρκτα ἐπιτίμια, μὴ προβλεπόμενα ἀπὸ κανένα ἱερὸ Κανόνα γιὰ Μητροπολίτη, ὅπως αὐτὸ διαπιστώθηκε καὶ εἰπώθηκε καὶ ἀπὸ διαπρεπεῖς ἱεράρχες καὶ ἀπὸ ἄλλους εἰδικούς ἐκκλησιαστικούς παράγοντες καὶ ἐπὶ πλέον τόσο ἡ ἀρχικὴ ἐπιβολὴ τους, ὅσο καὶ ἡ διατήρησή τους δὲν ἔλαβαν ποτὲ τὴν αὐξημένη πλειοψηφία τῶν 2/3. Καὶ παρόλα αὐτὰ ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση τὰ δέχεται ὡς ὑφιστάμενα καὶ λειτουργοῦντα, καὶ σὲ κάθε συμφέρουσα εὐκαιρία τὰ προβάλλει καὶ τὰ ἐπικαλεῖται. Ὅμως τὸ πιστὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθεῖ ἀντίθετη τακτικὴ. Δὲν δέχεται τὴν «ἀκοινωνησία» τῶν ἱεραρχῶν. Εὐκαίρως-ἀκαίρως τοὺς συμπαρίσταται καὶ τοὺς ἐνισχύει στὸν ὥραϊο καὶ ἀσυμβίβαστο ἀγῶνα, πού ἀνύστακτα συνεχίζουν γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς κανονικῆς τάξεως. Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ πλῆθος λαοῦ, ἐμφανῶς καὶ ἀφανῶς («διὰ τὸν φόβο τῶν Ἰουδαίων») εἶναι κοντά

τους. Τοὺς ἀναγνωρίζει ὡς κανονικούς ἱεράρχες, διατηρεῖ ἀκώλυτη τὴν κοινωνία, μετέχει αὐθόρμητα μαζί τους στὴ μυστηριακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατακλύζει τοὺς ναοὺς καὶ τὶς αἱθουσες κατὰ τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες, τὶς διαλέξεις καὶ τὶς ἄλλες δραστηριότητες. Τὴν «ἀκοινωνησία» τὴν ἀντιπαρέρχεται καὶ τὴν ἀφήνει σὲ μόνη τὴν ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ. Αὐτὴ ὑπῆρξε, ὅπως ἐντελῶς ἐπιγραμματικὰ παρατέθηκε, ἡ στάση τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως μπροστὰ στὸ τεράστιο ἠθικὸ καὶ κανονικὸ πρόβλημα τῶν «ἐπιτιμίων». Καὶ ὅταν αὐτὰ συμβαίνουν στὸν εὐαίσθητο ἐκκλησιαστικὸ χωρὶς, τὰ μεγάλα λόγια πού ἀκοῦμε ἀπὸ τοὺς ἄμβωνες καὶ κυρίως ἀπὸ τὶς τηλεοράσεις, σβήνονται καὶ χάνονται καὶ ἀποβάλλουν τὸ γνήσιο νόημά τους. Νὰ χαρακτηρίσει κανεὶς τὴν στάση αὐτὴ ἀντιφατικὴ; Νὰ τὴ χαρακτηρίσει προκλητικὴ; Νὰ τὴ χαρακτηρίσει μεθοδευμένη; Ἐσεῖς θὰ δώσετε τὸν προσήκοντα χαρακτηρισμὸ καὶ ὁ καλὸς Θεὸς θὰ κρίνει τὰ ἔργα μας «ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ».

Ὁ Σχολιαστής

κλησίας, αλλά αποτελούν προσωπικές τους γνώμες».

Ο κ. Χριστόδουλος μίλησε για «προσωπική πίστη» σχολιάζοντας τό Εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα τῆς ἡμέρας (Ίωαν. κ'), τό σχετικό μέ τήν «ἀπιστία» τοῦ Θωμᾶ. Ὡς γνωστό, ὁ Ἀπόστολος δέν ἀρκέστηκε στή μαρτυρία τῶν συμμαθητῶν του, ἀλλ' ἀξίωσε νά ἐρευνήσῃ ὁ ἴδιος τά πράγματα, γιά νά πιστέψῃ στήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου: «ἐάν μή ἴδω ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ τόν τύπον τῶν ἡλῶν καί βάλῳ τόν δάκτυλόν μου εἰς τόν τύπον τῶν ἡλῶν καί βάλῳ τήν χειρά μου εἰς τήν πλευράν αὐτοῦ οὐ μή πιστεύσω». Ἡ στάση τοῦ Θωμᾶ, «ένός ἐκ τῶν δώδεκα», δίνει, ἐκ πρώτης ὄψεως, τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ παράδοση εὐνοεῖ τήν αὐτόνομη προσωπική θεώρηση τῶν πραγμάτων τῆς πίστεως. Σ' αὐτή τήν ἄποψη συνεπικουρεῖ καί ἡ ὕμνολογία τῆς ἐορτῆς, πού ἐπαινεῖ τήν «ἀπιστία» τοῦ Θωμᾶ: «Ὡ καλή ἀπιστία τοῦ Θωμᾶ, τῶν πιστῶν τάς καρδίας εἰς ἐπίγνωσιν ἤξε (διότι ἔφερε τίς καρδιές τῶν πιστῶν σέ πλήρη γνώση-τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ-» (Τροπᾶριο τοῦ ἐσπερινοῦ).

Ὁ ἰσχυρισμός, ἐν τούτοις, εἶναι ἐπιφανειακός. Στήν ὕμνολογία δέν ἐπαινεῖται ἡ ἀπιστία καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ἡ ἐπίδρασή της στήν ἐδραίωση τῆς πίστεως τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, κατά τό σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας. Ἀντίθετα, ὁ Κύριος, ἄν καί δέχτηκε, ὡς «πρᾶος καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ», τήν ἐρευνητική διάθεση τοῦ Θωμᾶ, ὑπῆρξε ἐπικριτικός γιά τή στάση του δύο φορές. Τήν πρώτη, καλώντας τον νά ἐρευνήσῃ τό ἀναστημένο Σῶμα Του εἶπε: «μή γίνου ἄπιστος ἀλλά πιστός». Δηλαδή, «μή γίνεσαι ἄπιστος ἀπό ἀπόγνωση βλέποντάς Με νεκρό καί ταπεινωμένο πάνω στο Σταυρό, ἀλλά δέξου τή μαρτυρία τῶν συμμαθητῶν σου γιά τήν Ἀνάστασή Μου». Τή δεύτερη φορά, ὅταν, μετά τήν ὁμολογία τοῦ Θωμᾶ «ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου», τοῦ λέγει: «ὅτι ἐώρακάς με πεπίστευκας μακάριοι οἱ μή ἰδόντες καί πιστεύσαντες». Σά νά τοῦ ἔλεγε: «Μετά τήν ὁμολογία σου ἐπανῆλθες στή χορεία αὐτῶν, τούς ὁποίους

θά ἀποστείλῳ στόν κόσμο κήρυκες τῶν ὁσων εἶδαν καί ἄκουσαν καί τά χέρια τους ψηλάφησαν (Α' Ίωαν. α' 1), σχετικά μέ τό θεανθρώπινο Πρόσωπό Μου. Μακάριοι ὅσοι ἀποδεχθοῦν τό κήρυγμά σας καί δέν ζητήσουν «μειζονες ἀποδείξεις», ὅπως σύ, ὅταν σέ βεβαίωναν οἱ συμμαθητές σου: «ἐώρακαμεν τόν Κύριον». Τήν ἐπιτίμηση αὐτή τοῦ Κυρίου θά πρέπει νά τήν ἐνίωθε ὁ Θωμᾶς σάν κεντρί μέχρι τό μαρτυρικό τέλος τῆς ἐπίμοχθης ἀποστολικῆς του δράσεως, βλέποντας τόσα μακάρια νέα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας, «θεοφεγγεῖς ὡς φωστήρες ἐκ δυσμῶν καί βορρᾶ καί θαλάσσης καί ἐώας» (Κανὼν τοῦ Πάσχα), νά ἀλιεύονται ἀπό μόνο τό ἀναστάσιμο κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων.

Στήν Ὁρθοδοξία μιλάμε γιά «πίστη τῆς Ἐκκλησίας», τοῦ διαχρονικοῦ μυστικοῦ σώματος τῶν πιστῶν. Γιά τό consensus τῆς Ἐκκλησίας. Ὅχι γιά «προσωπική πίστη». Κατά τήν περίφημη φράση τοῦ Ἀγίου Βικεντίου τοῦ ἐκ Λερίνου, Πατέρα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας τοῦ 5ου μ.Χ. αἰῶνα, ὀρθή πίστη συνιστᾷ ὅτι «πάντοτε πανταχοῦ καί ὑπό πάντων ἐπιστεύθη». Δηλαδή, ἡ πίστη τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας. Στό δέ Συνοδικό τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατρανώνεται: «Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τήν Οἰκουμένην ἐστήριξεν» (Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας). Ὁ ὅρος «προσωπική πίστη» ὅζει προτεσταντισμοῦ.

Θά μπορούσε νά λεχθεῖ ὅτι ὁ ἀρχιεπισκοπικός λόγος καλεῖ τούς πιστούς νά ἔχουν τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας ὡς τό κέντρο τῆς υπάρξεώς τους, καί νά ρυθμίζουν τήν προσωπική καί κοινωνική τους ζωή σύμφωνα μέ αὐτήν. Σ' αὐτό δέν μπορεῖ νά ὑπάρξῃ ἀντίρρηση. Ὅμως, χρησιμοποιώντας τόν ὅρο «προσωπική πίστη» μέ αὐτή τήν ἔννοια ἔρχεται κανεῖς ἀναγκαστικά σέ σύγκρουση μέ τή νοοτροπία τῆς ἐποχῆς μας. Σήμερα, ὁ χῶρος τῆς πίστεως, ὄχι πιά τῆς ἀπιστίας, εἶναι ὁ τόπος κρίσεως καί μαρτυρίου γιά τήν ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ

Χριστού. Ἡ Ἐκκλησία δέν ἀμφισβητεῖται πιά. Ἐν τούτοις, προδομένη ἀπό τούς ἡγέτες Της, ἀφήνεται ἔκθετη στίς προσβολές τοῦ ἄκρατου εὐδαιμονικοῦ ἀτομισμού πολλῶν στελεχῶν Της. Στίς προκλητικές πρὸς κάθε ἀξιοπρέπεια καὶ ἐντιμότητα μεθοδεύσεις καὶ συναλλαγές τους. Στά ἐπικοινωνιακά τους τρῖκ καὶ στήν ἐρεβώδη ἀδιαφάνεια τῶν πράξεών τους. Σ' ἓνα τέτοιο περιβάλλον ἡ «προσωπικὴ πίστη» χρησιμοποιεῖται ὡς στέγαστρο καὶ δικαίωση ὅλων αὐτῶν. Μὲ αὐτὴν ὡς μανδύα πολλά «ὅστεα νεκρά καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία» (Ματθ. κγ' 27) τρυπῶνουν στὸν ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, ὡς προσωπικά δεδομένα! Στρεβλές νοοτροπίες καὶ διδασκαλίες, ἀκόρεστες φιλοδοξίες, συμπεριφορές καταδικασμένες ἀπὸ τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι τραγικὸ πῶς διαψεύστηκαν οἱ τόσες ἐλπίδες, πού ἔθαλλαν σέ καιροὺς χαλεπούς, ὅταν ἡ Ἐκκλησία δεχόταν τίς ἐπιθέσεις τῆς στρατευόμενης ἀθεΐας. Στὴν δεκαετία τοῦ 70, π.χ., ὁ μαρτυρικός ἱερέας τῆς Μόσχας π. Dimitri Doudko ἔλεγε προφητικά: «Ὅταν πλησιάζει ὁ καιρὸς τῆς ἀνοίξης, ἔστω καὶ ἂν κάνει φοβερὴ παγωνιά, ἡ ἀνοίξη θὰ ἔλθει. Καὶ στὴ χώρα μας ἄρχισε ἡ θρησκευτικὴ ἀνοίξη. Γιὰ τὴν ὥρα εἶναι ἀσθενικὴ. Ἀλλὰ θὰ ἔλθει» («Ἡ Ἐλπίδα μας», Ἐκδ. Ἐλαφος, 1979, σελ. 103). Καὶ ἡ ἀνοίξη ἦλθε, ὄχι μόνο γιὰ τὴν πολύπαθη Ρωσία. Ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος εἶδε καὶ θαύμασε τὴν κατάρρευση τῆς ὀπλισμένης μέ κρατικὴ ἰσχύ ἀθεΐας. Ὅμως, οὔτε ἡ ἐμπρακτὴ ἀθεΐα ἔσβυσε, οὔτε τὸ μαρτύριο τῆς Ἐκκλησίας τερματίστηκε. Ἐξακολουθεῖ νὰ πλήττει ὅλες τίς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες. Τότε λαχταρούσαμε πότε θὰ ἔλθει ἡ ὥρα νὰ γίνονται σεβαστά «τά ἀτομικὰ δικαιώματα» ὅσων θὰ ἤθελαν νὰ πιστέψουν στὸ Θεό καὶ νὰ μὴν ἐμποδίζονται ἀπὸ τὴν κρατικὴ ἐξουσία νὰ βιώσουν τὴν πίστη τους μέσα στὴν ἀγία Ἐκκλησία. Στὴ δεκαετία, ὅμως, τοῦ 90 ἄρχισαν νὰ υποθάλπονται καὶ νὰ ἐπιβάλλονται ἀπὸ κάθε μορφῆς ἐκκλησιαστικὴ καὶ κοσμικὴ ἐξουσία, τὰ «δικαιώματα» ἐκείνων, πού προσπαθοῦν νὰ κά-

νουν τὴν Ἐκκλησία νὰ πάψει νὰ εἶναι Ἀγία. Καὶ νὰ διώκονται ὅσοι ἀντιστέκονται σ' αὐτό, μέ τὴν κατηγορία ὅτι προσβάλλουν τὰ «ἀτομικὰ δικαιώματα» τῶν πρώτων!

Παραθέτουμε μερικές ἀκόμη ἐπιστημάνσεις τοῦ μοσχοβίτη ἱερέα, σχετικές μέ τὸ λόγο καὶ τὸ ἥθος τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας, πού στέλνουν καὶ σήμερα μηνύματα μέ πολλοὺς ἀποδέκτες: «*Εάν οἱ χριστιανικές ἀλήθειες εἶναι ζωντανές μέσα σας, τότε θὰ εἴσαστε πειστικοί. Νὰ πετᾶτε τὰ μαργαριτάρια στοὺς χοίρους σημαίνει νὰ προφέρετε λόγια, χωρὶς νὰ τὰ ἐπιβεβαιώνετε μέ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς σας*» (Πρωτότυπη ἐρμηνεία! Βεβήλωση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἢ ἀσυνέπεια τοῦ βίου τοῦ κήρυκα, ὅσο καλὰ καὶ ἂν τὰ λέει!). Ἡ, «*ἡ Ἐκκλησία πάντοτε ἀντιτάχτηκε στὴν ἀνήθικη συμπεριφορά καὶ ποτὲ δέν ἔδειξε ἀνοχή γιὰ τὴν ὀποιαδήποτε ἀμαρτία*». Τέλος, «*ἂν ὁ Χριστὸς ἔκανε τὴν ἐμφάνισή του στὴν Ἐκκλησία μας, εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ ἔδιωχνε πολλοὺς ἀπὸ μᾶς (τοὺς ἱερεῖς)*» (σελ. 26, 27).

Σήμερα, ἐν τούτοις, ὠθοῦνται ἐκτός Ἐκκλησίας ὅσοι θὰ βοηθοῦσαν τὸ Χριστὸ στό ἔργο αὐτό, ἢ μᾶλλον, ἐκδιώκεται Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, προπεμπόμενος (δέσμιος!) ἐν πομπῇ καὶ μέ τιμές ἀρχηγοῦ κράτους...

Ε. Χ. Οἰκονομάκος

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτῆτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Διεύθυνση:

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς.

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο.